

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Panalungtikan

Sastra mangrupa hasil karya manusa anu luhung ajénna. Luhungna ajén dina karya sastra bisa ngajadikeun hiji bangsa miboga ciri anu has. Karya sastra di masarakat kalintang euyeubna, kitu deui karya sastra nu aya di masarakat Sunda.

Karya sastra nyaéta seni anu ngagunakeun basa salaku alatna. Wangun karya sastra Sunda dibagi jadi tilu: (1) prosa atawa wangun lancar, (2) puisi atawa wangun ugeran, (3) carita drama. Koswara (2013, kc. 66) nétélakeun “warna karya sastra Sunda, diantaranya: sisindiran, guguritan, pupujian, wawacan, carita pantun, dongéng, sajak, carita pondok, novel, jeung puisi mantra”.

Mantra kaasup wangun karya sastra anu sumebarna ku cara lisan. Dina kahirupan masarakat Sunda baheula mah mantra raket patalina jeung unsur kapercayaan masarakat. Mantra mangrupa doa anu dipapatkeunna ditalar sarta miboga maksud anu tangtu. Pikeun jalma anu rék ngagunakeun mantra, kudu bisa nyumponan sarat-sarat anu geus ditangtukeun ku anu ngawasa mantra.

Mantra dipakéna tara sagawayah tapi aya padikana. Mapatkeun mantra kudu maké ritual husus sangkan kakuatan gaibna kaluar tur tujuan utamana bisa kahontal. Tujuan makéna mantra ogé rupa-rupa aya nu digunakeun pikeun kasalametan, aya ogé nu ngagunakeun mantra pikeun ngabinasakeun anu lian.

Di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor, masih aya masarakat anu masih kénéh ngagunakeun jeung percaya kana mantra. Mantra sok dipaké nalika aya jalma anu katerapan kasakit ringan, kasurupan, upama boga pamaksudan sangkan sagala lungsur-langsar, ménta pangmatangankeun barang atawa jalma anu leungit, jeung réa-réa deui. Najan kitu, aya sawatara masarakat anu geus ninggalkeun mantra. Ieu hal disababkeun masarakat Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor geus nuturkeun kamekaran jaman.

Luyu jeung kahirupan manusa hususna masarakat Sunda, mantra bisa tetep aya atawa bisa ogé tumpur, sabab kiwari geus teu pati réa manusa nu ngagunakeun mantra. Mantra mangrupa bagian tina karya sastra jeung budaya

daérah anu perlu dimumulé jeung perlu diriksa, lantaran mantra téh salah sahiji titinggal budaya karuhun anu luhung ajénna.

Salah sahiji usaha pikeun ngamumulé mantra nyaéta mantra kudu dijadikeun bahan ajar di sakola-sakola formal saperti nu aya dina kurikulum. Hanjakalna waktu pikeun nepikeun bahan pangajaran mantra téh samporet pisan.

Samporétna nepikeun bahan pangajaran puisi mantra, ngabalukarkeun maksud nu nyamuni dina puisi mantra teu kaguar, padahal hal éta mangrupa udagan anu kudu dihontal dina pangajaran aprésiasi puisi. Ku kituna, panalungtikan ngeunaan puisi mantra anu diluyukeun jeung bahan pangajaran aprésiasi puisi di SMA perlu pisan dilaksanakeun. Tujuanna dipiharep bisa méré pilihan répérensi jeung inovasi dina nepikeun pembelajaran ngeunaan puisi mantra.

Réa panalungtikan ngeunaan puisi mantra saméméhna, diantaranya: *Bagbagan Puisi Mantra Sunda* meunang Yus Rusyana (1970); *Puisi Mantra di Kecamatan Nagrak Kabupatén Sukabumi: Analisis Déskriptif Téks jeung Kontéks* meunang Retty Isnendes (1998); *Invéntarisasi Puisi Mantra Tatanén di Kecamatan Cisitu Kabupatén Sumedang pikeun Bahan Pangajaran Basa jeung Sastra Sunda* meunang Néndén Intan Pramanik (2004); *Invéntarisasi jeung Analisis Struktur Puisi Mantra di Désa Jinkang Kecamatan Tanjungmedar Kabupatén Sumedang pikeun Alternatif Bahan Pangajaran Sastra di SMA* meunang Dianawati (2015).

Bédana jeung sababaraha panalungtikan saméméhna, can aya panalungtikan puisi mantra nu dilakukeun di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor. Ku kituna, ieu panalungtikan dibéré judul “*Puisi Mantra di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor pikeun Bahan Pangajaran Aprésiasi Puisi di SMA (Analisis Struktur)*”.

1.2 Rumusan Masalah

Puisi mantra bisa ditalungtik ngaliwatan sababaraha pamarekan, di antarana analisis struktural, semiotik, jeung ajén éstétika. Pamarekan nu digunakeun dina ieu panalungtikan baris museur kana analisis struktur.

Masalah nu diguar dina ieu panalungtikan nyaéta:

- a) Kumaha klasifikasi eusi puisi mantra nu ayadi Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor?
- b) Kumaha struktur (eusi, basa, wangun jeung wirahma, purwakanti, jeung citraan) puisi mantra di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor?
- c) Naha puisi mantra nu aya di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor pantes atawa henteu pikeun dijadikeun bahan pangajaran Aprésiasi Puisi di SMA?

1.3 Tujuan Panalungtikan

Tujuan mangrupa udagan dina panalungtikan sangkan teu méngpar tina udagan. Tujuan dina ieu panalungtikan aya tujuan umum jeung tujuan husus.

1.3.1 Tujuan Umum

Tujuan umum dina ieu panalungtikan nyaéta pikeun miara jeung ngamumulé kabudayaan masarakat Sunda hususna di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor sangkan bisa dipikanyaho tur bisa diaprésiasi sarta ngaanalisis struktur puisi mantra pikeun dipilih tur dijadikeun bahan pangajaran aprésiasi puisi di SMA.

1.3.2 Tujuan Khusus

Tujuan khusus dina ieu panalungtikan nyaéta:

- a) Ngadéskripsikeun eusi puisi mantra (ajian, asihan, jampé, jangjawokan, rajah, jeung singlar) di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor.
- b) Ngadéskripsikeun struktur (eusi, basa, wangun jeung wirahma, purwakanti jeung citraan) puisi manta di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor.
- c) Ngalarapkeun hasil panalungtikan puisi mantra di Kecamatan Jasinga Kabupatén Bogor pikeun bahan pangajaran aprésiasi puisi di SMA.

1.4 Manfaat Panalungtikan

Manfaat dina ieu panalungtikan nyaéta:

1.4.1 Manfaat Tioritis

Sacara tioritis ieu panalungtikan miboga manfaat pikeun nambahan élmu pangaweruh ngeunaan puisi mantra hususna ngeunaan analisis struktur puisi mantra sarta bisa ngawanohkeun karya sastra anu nyampak di masarakat utamana karya sastra buhun nu mangrupa puisi mantra.

1.4.2 Manfaat Praktis

Manfaat praktis dina ieu panalungtikan nyaéta:

- a) Pikeun dunya atikan, bisa dijadikeun bahan pangajara aprésiasi puisi di sakola;
- b) Pikeun masarakat, sangkan teu mopohokeun budaya titinggal karuhun sarta bisa ngaaprésiasi éta budaya titinggal karuhun;
- c) Pikeun nu nalungtik, bisa dijadikeun bahan babandingan dina medar jeung ngaguar karya sastra Sunda hususna ngeunaan puisi mantra.

1.5 Sistematika Tulisan

Ieu skripsi diwangun ku lima bab.

BAB I Bubuka

Bab I medar ngeunaan kasang tukang panalungtikan, rumusan masalah, tujuan panalungtikan, manfaat panalungtikan, sarta sistematika tulisan.

BAB II Ulikan Pustaka

Bab II medar tiori-tiori anu dipaké pikeun panalungtikan. Di antarana tiori ngeunaan puisi mantra, analisis struktural, jeung bahan pangajaran.

BAB III Metode Panalungtikan

Bab III medar métode panalungtikan anu diwincik deui jadi desain panalungtikan, sumber data jeung lokasi panalungtikan, téhnik panalungtikan jeung analisis data.

BAB IV Hasil jeung Pedaran

Bab IV medar hasil analisis data jeung pedaran tina analisis.

BAB V Kacindekan jeung Saran

Bab V eusina ngeunaan kumaha panalungtik nafsirkeun hasil tina analisis panalungtikan. Kacindekan mangrupa jawaban anu kalayan singget tina rumusan masalah. Saran ditujukeun ka para panalungtik lianna nu rék nalungtik masalah anu sarua minangka lajuning laku tina hasil panalungtikan, ka anu ngagunakeun hasil tina ieu panalungtikan, jeung ka nu ngajieun kawijakan.